

GOSPODARSTVO

TRGOVINA • FINANCE • INDUSTRIJA • OBRT • KMETIJSTVO

LETO XII ŠT. 292

PETEK, 14. NOVEMBRA 1958

TRST, UL. GEPPA 9 - TEL. 38-933

AVTOMOBILSKA CESTA PALMANOVA - GORICA - LJUBLJANA?

Obe obmejni mesti, Gorica in Trst, sta bili z novo mejo, ki je bila potegnjena po drugi svetovni vojni, stisnjenei povsem v obmejni kot Italije ter bi gospodarsko ne mogli dihati, ko ju ne bi sporazumi o trgovini med obmejnimi področji in malem obmejnem prometu zopred gospodarsko povežala z njunim neposrednim naravnim zaledjem. Kljub velikim gospodarskim koristim, ki jih imata obe mesti, se zaradi različne prometne povezave z zaledjem njune koristi povsem ne skladajo na določenih gospodarskih sektorjih. Tako je na primer načrt, da bi železniško zvezo med Trstom in Trbižem čez Videm skrajšali z zgraditvijo proge od Ronk do Sv. Ivana ob Nadliži, naletel na hud odpor Goričanov, ker bi nova zveza ne tekla čez Gorico, ki bi ostala popolnoma osamljena v mrtvem obmejnem kotu.

Z druge strani se zdi, da niso tržaški gospodarski krogi posebno navdušeni za obnovu železniške zveze med Novo Gorico na jugoslovanski strani in Gorico v Italiji, čeprav je ta zveza med boljšinsko in južno železnico v Gorici obstajala že pred drugo svetovno vojno in bi bilo nenaravno, da bi se blago — recimo les — nekje z Gorenjskega ali iz Avstrije prevažalo v Italijo po ovinku čez Repentabor in Opčine, namesto da bi iz Nove Gorice potovalo čez Sempeter v Gorico na Italijanski strani in dalje v notranjost Italije. V kritičnih razmerah, ki so nastopile za tržaško gospodarstvo po drugi svetovni vojni, ni čudno, da se Tržačani lovijo za vsako bilko ter si prizadevajo, da bi ohranili vsaj to, kar že imajo.

O vzpostavitvi železniške zveze med novo in staro Gorico, ki je bila med drugo svetovno vojno pretrgana, bodo te dni razpravljali na železniški konferenci v Florenci. Vse kaže, da je to vprašanje končno vendarle dozorelo in da bo v Florenci načelno rešeno. Razpoloženje na obeh prizadetih straneh je menda ugodno za dokončno rešitev tega vprašanja. Izvedba načelnega sklepa bo morda še naletela na nekatere tehnične ovire, toda pri tem poudarja za podrobnosti, ki jih pri dobri volji ne bo težko obvladati.

Obnovitev železniške proge med Novo Gorico in Gorico predstavlja za Goričane pravzaprav samo izpolnitev že pridobljenih pravic glede na to, da je ta zveza že obstajala. Goričani pa imajo še drug predlog prometne narave, kakor da bi se dobro zavedali, da se brzina današnje trgovine in blagovnega prometa ne zadovoljuje več z železnicami, ki jih izpodriva motorizacija. Gre za to, da bi od Palmanove do Nove Gorice zgradili avtomobilsko cesto, ki naj bi jo nato podaljšali na jugoslovanski strani do Nove Gorice po Vipavski dolini čez Col in Hrušico ali pa čez Raz-

drto do Ljubljane. Na sestanku za pospeševanje prometa po cestah, ki je bil to poletje v Trstu, je ing. Fr. Caccese pogrel ta predlog in nedavno je avtomobilski klub v Gorici izdal njegovo poročilo v posebni brošuri.

Pisec se sklicuje na stare rimljanske ceste, ki so čez Hrušico in Razdrto vezale Beneško-furlansko ravnino s Podonavjem. Med obema vojnama je tudi uprava italijanskih železnic prišla do zaključka, da bi bilo potrebno zgraditi železniško zvezo med Benetkami in Ljubljano po Vipavski dolini. Za Gorico je postalo vprašanje graditve avtomobilske ceste od Palmanove do Gorice in dalje v Jugoslavijo toliko bolj pereče, ker je Gorica, ki je bila po drugi svetovni vojni postavljena tkal ob mejo, danes toliko bolj prisiljena težiti za gospodarsko ekspanzijo proti vzhodu in tako dati nove pobude za svoje anemično gospodarstvo. Poleg tega je načrt za graditev avtomobilske ceste Benetke - Palmanova - Trst s krakom Palmanova - Videm pustil ob strani Gorico. Del te avtomobilske ceste, to je Trst - Trbiž je bil v dolžini 34 km že dograjen. Za to je država dala šest

ob Rdeči hiši še tako razvit, da bi dosegel gostoto 5.000 avtomobilov na dan, ki predstavlja pogoj za graditev avtomobilskih cest, toda do leta 1960 ali 1961, to je do časa, ko bi bila cesta zgrajena, bi se promet še dvignil ter razvil zlasti po dograditvi avtomobilske ceste.

Pisec je mnenja, da bo treba vsakekor povezati Gorico z Ljubljano, ki se je razvila v važno cestno vozlišče ter bo v kratkem povezana po avtomobilski cesti z Zagrebom in Dunajem čez Gradec in Celovec, ko bo dograjena avtomobilska cesta Beljak - Celovec - Dunaj. Z dograditvijo nove avtomobilske ceste Palmanova - Gorica - Ljubljana - Razdrto (oziroma Col) - Gorica bi se utegnili še bolj razviti, ker bi nova cesta privabila del prometa, ki se zdaj razvija iz Avstrije čez Trbiž in Videm, zlasti od trenutka, ko bo Ljubljana povezana po avtomobilskih cestah z Celovcem in Gradcem. Graditev avtomobilske ceste Palmanova - Gorica bi stala okoli dve milijardi lir.

Višje prevoznine za žito

Londonški Financial Times poroča, da so se pomorske prevoznine za prevoz iz pristanišča Ameriškega zaliva v angleška pristanišča dvignile na 52 šilingov za tono. Ta pojav je vsekakor razveseljuje, toda te prevoznine so po mnenju lista še vedno prenizke, da bi privabile veliko število razpršenih ladij iz njihovih počivališč. Prevoznina 52 šilingov je še vedno za 3 šilinge nižja, kakor so bile prevoznine pred enim letom, ko je že nastopila kriza. Današnje prevoznine se še vedno gibljejo na ravni, ki je za polovico nižja kakor pred tremi leti. Vsekakor se današnje prevoznine sukajo na ravni, ki je za 15 šilingov višja, kakor v času najhujšega mrtvila v tem letu. Pri sedanjšnjih prevozninah sodobni trampediji lahko še vedno kaj zaslužijo. Ladje tipa Liberty bi se lahko lotile tudi prevoza žita z dobičkom, ako bi prevoznine dosegle vsaj 60 šilingov. Trenutno še ni na nebu znamenja, ki bi kazalo, da bi se povečalo povpraševanje po trampediji (ladjah, ki plovejo po svobodni plovi) za prevoz drugih vrst blaga.

LADJE BREZ TOVARA

Konec julija letošnjega leta je bilo v Italiji v razporeditvi okoli 860.000 ton ladjev, ker ni bilo zalog tovarov. Do danes se je obseg ladij v zapremljenosti povečal na približno 900.000 ton. Polovica na italijanskem ladjemskem trgu je samo odraz svetovne krize, ki je nastopila že lansko leto zaradi popuščanja mednarodne trgovine in mednarodnega prevoza. Računajo, da je danes po vsem svetu v razporeditvi že 16 milijonov ton ladjev. Doseleji še ni nikakršnih jasnih znakov, ki bi kazali na izboljšanje. Kako močno so padle prevoznine vidimo na naslednjih primerih: prevoznina za žito na progi Kanada - Anglija je znašala pred enim letom 115 šilingov, danes pa 40; za prevoz pridelavec iz Amerike v Genovo 17,70 dolarjev, danes 3,90. Nekateri izvedenci so mnenja, da bo močnejše odpravi krizo edino s tem, da se izločijo iz prometa stare ladje. Od svetovnega ladjstva je 25% ladij starih nad 25 let. V Italiji je takšnih ladij 29%, to je skoraj za en milijon ton.

SOLSKÉ POČITNICE V ZAH. NEMČIJ. Nemške solske oblasti so solske počitnice za leto 1959 razvile tako, da se počitnice v posameznih nemških deželah začne na različne dneve. Tudi hočejo preprečiti natrpanost na vozilih vseh vrst, ki navadno nastane, ko navseh prvi dnevi počitnic. Tudi trajanje počitnic je različno dolgo, vendar se počitniška doba mnogo ne razlikuje v posameznih deželah. V glavnem veljajo naslednje določbe: Za Veliko noč 14 dni, binkošti 5 dni, poletne počitnice okoli 40 dni, jesenske 5 in božične 14 dni.

Nemški industrijci proti uvozu tujih tkanin

Nemški tovarnarji tkanin, ki so organizirani v 54 zveznih organizacijah, so se obrnili neposredno na nemško javnost z velikim oglasom, ki poziva nemške potrošnike, naj nikar ne kupujejo uvoženih tkanin, ker s tem spravljajo v nevarnost obstanek nemških delavcev. Ne samo tisti, ki kupujejo uvožene tkanine, temveč tudi tisti, ki takšne tkanine prodajajo, naj ne pozabijo, da izpodirvanje domačih tkanin pomeni dejansko naraščanje brezposelnosti v Nemčiji.

Ta nenavaden oglas nemških industrijev dokazuje, da je tudi nemško tekstilno industrijo zajela kriza, to je kriza nadprodukcije. Proizvodnja tkanin v Nemčiji je prišla naglo padati že v zadnjem tromesečju lanskega leta, tako da se je do danes v primeri z lanskim letom skrčila že za približno 8%. Če pomislimo, da je v Nemčiji v tekstilni industriji zaposlenih okoli 600.000 delavcev, si lahko razlagamo vznemirjenje, ki se polašča nemške javnosti. Danes je že okoli 10% tekstilnih delavcev brez dela. Predsednik Združenja nemških tekstilnih industrijev je v svoji izjavi obtožil za ta položaj konkurenco tuje industrije na nemškem trgu. Iz Italije uvažajo Nemci predvsem plašče iz »velurja« (iz Prata), ki danes krijejo že tretjino nemške potrebe; iz tujine uvažajo Nemci nadalje kamgarn, in sicer čez polovico iz Francije; iz Holandije volneno odejo, srajce pa iz Hongkonga, surovi rajon pa z Japonskega.

Zanimivo je, da nemški industrijci ne zahtevajo zaščite domače proizvodnje z zvišanjem carin, pač pa bi po njihovem mnenju nemška vlada morala zahtevati, da se trgovina s tkaninami sprostijo tudi v drugih državah. Tiste države, ki hočejo svoje tkanine izvažati v Zahodno Nemčijo, morajo odpreti vrata uvozu nemških tkanin. Tudi na področju tkanin se bo konkurenca med proizvajalci še bolj zaostila, ko se bodo 1. januarja 1959 pričele uvajati prve določbe Evropskega enotnega tržišča.

Danes predstavljajo tkanine, uvožene iz tujine v Nemčiji, že 12% vse proizvodnje v nemski zvezni republiki. Uvoz določenih vrst tkanin po količini celo presega domačo proizvodnjo teh tkanin.

POSVETOVANJA MED ITALIJANSKIMI IN NEMSKIMI TEKSTILNIMI INDUSTRIJCI

V Frankfurtu so se te dni sestali italijanski in nemški strokovnjaki tekstilne industrije. Strokovnjaki so poročali o vprašanjih, ki nastajajo pri izmenjavi izdelkov tekstilne industrije med Italijo in Nemčijo. Nemci si zlasti prizadevajo, da bi izvoz svojih izdelkov povečali ne samo v Italijo, marveč tudi v druge države. V tem smislu so

izrazili svoje poglede v zvezi z zasedanjem mednarodnega kongresa trgovcev s tkaninami, ki bo v Turinu aprila prihodnjega leta. Italijani pa so izrazili željo, da bi lahko v večjem obsegu nastopali na razstavah v Düsseldorfu, kjer razstavljajo štrikrat na leto velike tovarne za žensko konfekcijo.

Izvoz iz Italije popušča

NAZADOVANJE IZVOZA VOLNENIH TKANIN IZ ITALIJE

Italijanski industrijci pozorno sledijo gibanju med nemškimi tovarnarji tkanin proti uvozu iz tujine. To je povsem razumljivo, ako pomislimo, da predstavlja Zah. Nemčija velik trg za italijansko industrijo in da je v zadnjem času italijanska industrija zopet prišla čutili posledice padanja izvoza. V prvih sedmih mesecih letošnjega leta je izvoz volnenih tkanin iz Italije znašal le 183.965 stotov. To pomeni, da je v primeri z istim razdobjem lanskega leta izvoz občutno nazadovale; lani je namreč dosegel 221.886 stotov. Nazadovale je tudi izvoz volnenga predlava, ki je letos dosegel v prvih sedmih mesecih 28.858, lani pa 32.770 stotov. Se bolj je nazadovale izvoz volnenih odpadkov, in sicer od 9.766 v lanskem letu na 4.649 v letošnjem.

MEDNARODNA ORGANIZACIJA ZA NAKUP TKANIN

Blizamo se letu 1959, ko bodo v sklopu držav, ki pripadajo Evropski gospodarski skupnosti oziroma Evropskemu enotnemu tržišču znane prve carine. Poleg tega še ni bila opuščena misel, da bi se ustanovilo širše evropsko svobodno trgovsko področje. V znamenju nadaljnjega združevanja so se zveze nakupnih trgovcev s tkaninami v Zah. Nemčiji, Švici in na Nizozemskem zedinile glede ustanovitve velike mednarodne družbe pod imenom Nakupna centrala evropskih nakupnih zvez za tekstil (Einkaufszentrale Europäischer Textil-Einkaufsverbände GmbH) s sedežem v Stuttgartu v Zah. Nemčiji. Družba bo razpolagala z glavnico 120 tisoč DM (18 milijonov lir). V zvezi, ki so ustanovile to družbo, je organiziranih 3600 trgovskih podjetij, ki imajo 4000 trgovin na drobno. Namen te družbe je nastopati enotno pri nakupu tkanin doma ali na tujem. Prav tako se bo družba bavila z izvažanjem tkanin. Poleg glavnega ravnatelja, ki je Nemec, so še trije ravnatelji, in sicer po en Nemec, Švitar in Nizozemec. Družba bo povezana s 450-500 trgovinami s tkaninami na drobno v tujini. Po enotnih načelih namerava tudi nastopati glede plač, ki jih prejemaajo namščenci trgovin na drobno.

Zaprla so se vrata zagrebskega velesejma

(Od našega stalnega dopisnika)

Zagreb, nov. 1958
Čeprav lahko ogromno prostranstvo, ki ga danes zavzema zagrebski velesejem, sprejme desetstisoče obiskovalcev, ne da bi bile njegove ulice prenatrane, je lahko vsakdo videl in občutil, da take živahnosti, kakršna je bila na njegovi letošnji jesenski pririditvi, od sedaj še nikoli ni bilo. Vzdolž s cvetjem, zelenjem in zastavami okrašenih drevedov se je stalno sukalo toliko obiskovalcev-kupcev, namščencev in navadnih ogledovalcev, da se je pisana sejemka železnica na mnogih krajih le z muco prebijala na krožnem potu brez traku. In ni bila samo preprosta radovednost tista, ki je privlačila tolike množice; saj so tudi vse ostalo sejemsko življenje in vsi činitelji, ki skupno ustvarjajo njegovo bujnost, dosegli letošnje jeseni nesluhne obsege.

Kakor že po navadi se je delo na pripravah za jesenski velesejem razbohotilo z vso silo šele kratko pred odprtjem. In vendar so v tako kratkem

roku zgradili deset novih paviljonov, 9 ni istočasno razstavljalo tudi v komercialnem delu velesejma. Skupno število razstavljalcev je potekmatke obseglo 4.758 podjetij. Vendar ni samo število razstavljalcev vplivalo na polninitve prostora, temveč je dejstvo, da je mnogo izmed njih zahtevalo večji prostor, kakor so ga imeli do sedaj, igralo pri tem ne majhno vlogo. Končno je bilo pripeljano tudi dosti več proizvodov na velesejem kot kdaj koli — skupno 1.600 vagonov — in so se morale vse sejemске službe, od spediterja do aranžerjev, zelo potruditi, da so se mogli razstavni predmeti prikazati v celotnem številu, vrh tega pa tudi pregledno in okusno.

REKORDEN POSLOVNI PROMET

Poslovno življenje je bilo zelo intenzivno in lahko rečemo, da se je začelo že takoj prve dni naglo razvijati, medtem ko je doseglo vrhunec v zadnjem tednu sejma. Za uspešno poslovanje od vsega početka gre zahvala okoliščin, da je bila komercialnost do-

Nevarnost carinske vojne v Evropi

Francija proti Svobodnemu trgovinskemu področju - Pristanek Italije

Vse kaže, da so nasprotja med pristaši Evropskega skupnega tržišča in Prostega trgovinskega področja dosegla svoj višek. Kakor znano, so k prvemu pristopile države Evropske gospodarske skupnosti, medtem ko bi po angleškem načrtu Svobodno trgovinsko področje zajelo vseh 17 držav, ki so članice Organizacije za gospodarsko sodelovanje v Evropi (OECE), torej poleg šestih držav včlanjenih v Evropski gospodarski skupnosti, še 11 drugih. Skupino 17 držav, ki bi pristopile k Svobodnemu trgovinskemu področju imenujejo zdaj tudi Evropsko gospodarsko združenje (European Economic Association). Med državami iz Evropske gospodarske skupnosti, ki se najbolj upira organizaciji Svobodnega trgovinskega področja, je Francija.

Angleška vlada še ni zavzela v pogledu Svobodnega trgovinskega področja in Evropske gospodarske skupnosti jasnega gledišča, vendar nikdo ne dvomi, da podpira prizadevanja Angleža Maudlinga, ki vodi pogajanja za kompromis med Evropsko gospodarsko skupnostjo in pristaši Svobodnega trgovinskega področja (Evropskega gospodarskega združenja) že dolgo časa. Med angleškimi listi, ki so se te dni vrgli proti Franciji z ostrimi očitki, češ da sabotira delo za organizacijo Svobodnega trgovinskega področja, je morda najostrejši londonski »The Economist«. Listi očitajo Franciji, da z ugovori, ki nimajo gospodarske podlage, zavlačuje pogajanja in da proteste francoskih industrijev proti Svobodnemu trgovinskemu področju samo izkorišča v politične namene, da bi onemogočila ustanovitev Svobodnega trgovinskega področja. Po mnenju angleških listov nasprotuje Francija Svobodnemu trgovinskemu področju, ker se noče odtujiti državam, ki niso v Evropski gospodarski skupnosti (Skupnem tržišču) ter so nasprotniki podobnih enostranskih gospodarskih blokov v Evropi; Francija nasprotuje tudi zaradi tega, ker nastopajo že med samimi članicami Evropske gospodarske skupnosti velike napetosti.

Pod vodstvom Angleža Maudlinga se začne 14. novembra nova pogajanja, vnapredno pa sasedajo izvedenci Evropske gospodarske skupnosti v Bruslju. »The Economist« ne prikriva svojega vznemirjenja ter opozarja, da se blizu novo leto, ko bodo države Evropskega enotnega tržišča znižale nekatere carine ter s tem ustvarile nov položaj v mednarodni trgovini v Evropi. Ako dotlej ne pride do sporazuma med obema skupinama, utegne izbruhniti prava carinska vojna, ki bo imela različne posledice za Evropo in za kvečništvo med zahodnimi državami. Če

ne pride do sporazuma med gospodarskimi strokovnjaki, naj posežejo vmes kanceler Adenauer, general De Gaulle in Mac Millan.

ITALIJA BO PRISTOPILA K SVOBODNEMU TRGOV. PODROČJU
Ministrski svet je na zadnji seji sklenil, da bo Italija kot članica Evropske gospodarske zveze pristopila k Svobodnemu trgovinskemu področju ter je odobril vsa prizadevanja ministrstva za zunanjo trgovino, da bi se pripravila pot za ustanovitev Evropskega gospodarskega združenja za svobodno izmenjavo (Svobodnega trgovinskega področja).

KOLIKO DELNISKIH DRUŽB JE V ITALIJI. Ob koncu avgusta je v Italiji bilo 24.998 delniških družb s skupno delniško glavnico 3.998.919 lir ali povprečno 159,9 milijona lir na vsako družbo.

EDJELE IN FRANCOŠKA POLITIKA

Eden izmed vzrokov, zaradi katerih se Francozi tako upirajo, da bi zapustili Alžirijo, so petrolejska ležišča v Sahari in ob alžirsko-libijski meji pri naselju Edjele. Francoska petrolejska družba CREPS pripravlja vse potrebno za izkoriščanje vrelcev pri Edjele in za graditev naftovoda, po katerem bo nafta tekla do obale Sredozemskega morja. Naftovod bo dolg 660 km in v premeru širok 60 cm. Obratovati bo pričel najkasneje 1. oktobra 1960. Po njem bo steklo približno 7 milijonov ton nafte na leto. Ko bodo postavili še pomožne črpalke, bo njegova zmogljivost dosegla 13 milijonov ton na leto. Pri polaganju naftovoda bodo pomagali tudi strokovnjaki neke ameriške družbe. Stroški za naftovod bodo znašali 45 milijard francoskih frankov. Denar bodo zbrali s posojilom na ameriškem trgu.

V DOBRH SESTIH URAH ČEZ ATLANTSKI OCEAN

Po dveh hudih nesrečah, ki sta se pripetili z angleškimi letali na reaktivni pogon »Comet« in zahtevali veliko žrtev, niso angleški strokovnjaki odnehali. Končno so ta tip letala na reaktivni pogon tako izpopolnili, da so s temi letali lahko uveljavili redno potniško progo čez Atlantski ocean. Njihovemu zgledu so takoj sledili Američani in postavili na to progo tudi letala na reaktivni pogon. Angleška letala preletijo razdaljo iz Londona v New York v šestih urah in 16 minutah. Pot z ladjo pa traja približno šest dni.

nasenjenje

Avto in kljuse

Prazniki so prava skušnjava za meščana, ki živi med golimi zidovi velikega mesta. Nič čudnega, če se zvaljajo tudi mene, čeprav še nimam avta, da bi me zavlekel na svežeji zrak. Navsezadnje vozijo tudi avtobusi za ljudi s šibkejšo mošnjo. Prav na praznik našega tržaškega patrona Sv. Justa, sem se odločil za pot v Ljubljano, saj imamo z njo dobre avtobusne zveze. Tja me je vlekla tudi »Sodobna elektronika«, ker se že dolgo zanimam za televizijo in televizorje, ki jih bo na ljubljanski razstavi gotovo na izbiro, pravzaprav samo na pogled. Gledal jih bom lahko, izbral pa ne.

V avtobusu naletim na prijatelja, ki je bil listek samo do Sežane, ker ga tam čaka prijatelj, da ga popelje dalje. Kaj ko bi v avto vzel tudi mene? Prej bi prispel v Ljubljano in prihranil dobrih 700 lir. — Seveda, seveda, kupi listek samo do bloka; tam se zopet najdemo. Toda na bloku me ni počakal. K sreči je avtobus še potrpežljivo čakal na carinske preglede.

Sicer imam na potovanju vedno srečo. Kakala me je druga priložnost. V carinarnici srečam drugega prijatelja, ki je z lastnim avtomobilom potoval v Ljubljano. Zakaj bi me ne vzel vanj? — Veste, ako se vam mudi, pojdite rajši s prvim, ker se mi med potjo ustavimo.

In spet sem se potrpežljivo postavil v vrsto z drugimi potniki ok avtobusu, ki mi je bil bolj zvest kakor jaz njemu. Komaj se malo ozrem po cesti proti Trstu, se ugledam tretjega prijatelja z velikim avtomobilom. Bi me pognili do Ljubljane? — Ni mogoe, v Sežani (v vasi) me čakata že dva; stiskati pa se ne bomo.

In zopet sem se stisnil k avtobusu, da bi ga bil skoraj pobožal iz hvalenosti, da je še vedno odano čakal. Mar se vam ne zdi čudno, da je materija imela več razumevanja zame kakor moji imaterializirani prijatelji? Kako moreš zahtevati od svojih prijateljev, da bi v letu 1958 bolj cenili tvoje prijateljstvo kakor čas, svoja neznana telesa, ki se ne smejo stiskati, bencin, ki je samo za sedem let cenejši, avtomobilsko ne tvoje para ne odtehtata toliko. Ko bi imel vsaj kakšno zvezo. Seveda, zveze navzgor, ki bi lahko prijateljem prišle prav za vsak slučaj.

Ko sem pozneje resničnem prijatelju razodel svoje razočaranje, me je brez vsakega pomilovanja skoraj oštel: »Pa ti si vendar toliko let živel med Srbi in si pozabil na njihov modri pregovor: »Udaj se u svoje kljuse« (Zanesi se samo na svoje kljuse).

Ko bi ga le imel!

— lb —
Ni važno, kaj smo povedali; važno je, kaj je naša beseda vzdubila.
(Martin Kessel)

PUNTARSKI SICILIJANCI. Sicilija uživa po drugi svetovni vojni široko avtonomijo ter ima lastno deželno vladno in deželni zbor. Po odstopu deželne vlade naj bi po načrtu podvzela kršćanske demokratske stranke v Rimu deželni zbor poveril mandat za sestavo vlade poslancu Lo Giudice. V resnici pa je bil za predsednika vlade izbran kršćanski demokrat Milazzo in to s podporo kršćanskodemokratskih disidentov, levčarjev in desničarjev, s katerimi kršćanska demokracija noče sodelovati. Sodelovanje med komunisti, socialisti, monarhisti, liberalci, neofasisti, pristaši neodvisnežev in kršćanskimi demokratki je prišlo do izraza v zadnjih občinskih volitvah na Siciliji, in sicer v nekaterih važnejših občinah kakor Castellammare, Patti in Mirabello Baccari. Osrednje vodstvo v Rimu je poseglo vmes s kirurškim nožem, da preseka ta pojav, ter je izključilo iz stranke najprej Milazzo, nato pa še tri kršćanske demokrate: Battaglio, Corrao in Messina ker so sodelovali v vladi predsednika Milazzo.

DODGOVISCINA JORDANSKEGA KRALJA. Mladi jordanski kralj Hussein, ki je nasprotnik združitve arabskih držav pod vodstvom Naserja, se je hotel s svojim letalom prepeljati v Evropo na oddih. Nad Damaskom so ga dohitela sirska letala ter ga prisilila na povratek. Kakor znano, so Sirici in Egipčani združeni v skupni državi pod imenom Združena arabska republika.

OD POGAJANJ DO POGAJANJ. V Ženevi sta zdaj kar dve mednarodni konferenci, ki obravnavata vprašanje uporabe atomskega orožja. Prve konferencie, ki si je dala nalogo, da bi prenehali z atomskimi preizkusi, se udeležujejo predstavniki Vel. Britanije, Sovjetske zveze in Amerike. Druga konferenca išče sporazum, da bi se preprečili nenadni napadi. Na tej konferenci je pet predstavnikov zahodnega bloka in pet vzhodnega. Trenutno niso niti dosegli sporazuma, da bi prekinili atomske poizkuse vsaj med trajanjem pogajanj.

TEZKO JE PRITI NA LUNO. Američani so izstrelili na luno drugo raketo, to je »Pionirja II«. Ta je letel 7500 milijev visoko, toda po 45 minutah se je vnel ter padel na tla v srcu Afrike. Ameriški izvedenci nam niso mogli s svojimi instrumenti slediti na vsej poti.

NAPETOST MED VZHODOM IN ZAHODOM ZARADI BERLINA. V smislu poldanskega sporazuma, ki so ga sklenili zavezniki takoj po drugi svetovni vojni, je bila oblast nad Berlinom skupna, to je v rokah vojaških poveljnikov Sovjetske zveze, Amerike, Anglije in Francije. Mestna uprava je bila razdeljena na vzhodno, kjer vlada komunistična delavska stranka, in zahodno, kjer so na oblasti pristaši Zahodne Nemčije. Ozemlje okoli Berlina pripada Vzhodni Nemčiji. Tako je Berlin ločen od Zahodne Nemčije. Hruščev je te dni izjavil, da predstavlja zahodni Berlin puščico v boku Vzhodne Nemčije, ki je ni mogoče več trpeti. Zapretel je, da bo Sovjetska zveza odpovedala poldanski sporazum, ako se položaj v zahodnem Berlinu ne spremeni. Nekateri domnevali, da je Hruščev s svojo ostro izjavo hotel podpreti pristaše Vzhodne Nemčije pred vilitvami v Berlinu. V Washingtonu in Londonu so izjavili, da se njihovi poveljniki ne bodo umaknili iz Berlina. Kaže, da bo sovjetski poveljnik prepustil oblast nad vzhodnim Berlinom vzhodnonemški vladi ter nato zapustil Berlin.

ANGLESKA VLADA OBŽALUJE. Feldmaršal Montgomery se je v svojih spominih, ki jih objavlja »Sunday Times«, kritično izrazil glede vojskovanja italijanske vojske v zadnji vojni ter glede preloma med Italijo in Hitlerjevo Nemčijo leta 1943. Italijanski poslanec v Londonu je protestiral proti pisanju angleškega maršala, češ da je neobjektivno in da žali italijansko javnost. Angleška vlada je izjavila, da obžaluje ta dogodek ter pripomnila, da gre za osebno mnenje Montgomeryja. Ta je pisal angleškemu po-

šanje življenjske ravni, koliko so se dejansko zvišali realni prejemki. Pri tem je treba omeniti, da so cene industrijskih izdelkov več ali manj trdne, kolikor ne vplivajo nanje dogodki od zunaj, to je glede blaga, kjer smo odvisni od uvoza.

DRUŽBENA ODGOVORNOST PROIZVAJALCEV

Drugo, kar naj bi omenili v tej zvezi, je vprašanje »družbene odgovornosti proizvajalcev«. To vprašanje je načel podpredsednik Zveznega izvršnega sveta M. Todorovič v svojem poročilu pred Zvezno ljudsko skupščino o gospodarskem stanju v državi. Vprašanje je še dotaknil v zvezi s povišanjem prejemkov. Sredstva za izplačilo teh prejemkov morajo namreč organi in podjetja črpati iz svojih skladov oziroma rezerv. Te bo treba spet dopolniti s povečano delovno storilnostjo. Strah pred neutemeljenim povečanjem cen v zvezi s povišanjem plač pa je treba pošteno odpraviti s povečano zavestjo in družbeno odgovornostjo samih proizvajalcev. To pomeni, da sta pri nas dejansko proizvajalec in potrošnik eno in isto. Toda med tem, ko odloča proizvajalec na delavskem svetu o povišanju cen proizvodov svoje tovarne, se kmalu zatem kot potrošnik na ulici ali doma jezi nad vsakim, ki skuša zvišati cene. To velja za vse, ki odločajo o tem, da se spremeni položaj delavcev. Ko pa se bo proizvajalec-potrošnik zavedal te tesne povezave in svoje odgovornosti, bo do takih pojavov na tržišču prišlo mnogo težje, če bodo sploh še možni. V tem je tudi družbena odgovornost proizvajalca v najširšem smislu besede. Posredno bo pomenilo poglabitev te zavesti tudi povečanje naporov za večjo delovno storilnost, ki nikakor ne zadovoljuje ne glede na velike neizkoriščene rezerve v proizvodnji in proizvodnih zmogljivostih.

POVSOD NAPREDEK V GOSPODARSTVU

Blizamo se koncu gospodarskega leta in na dnevnem redu so analize gospodarskega razvoja, v nekaterih gospodarskih dejavnostih pa polagajo celo to, da obravnavajo letošnjih uspehov ali neuspehov. Tako v kmetijski proizvodnji, kjer je bil zabeležen napredek, čeprav letina zaradi suše, ki je zajela večji del žitornih republik, ni bila najboljša, temveč spada med srednje. Edino v Sloveniji je bila letina izredno dobra, zlasti glede sadja, da je spet povzročila skrb kam s pridelkom. Po kazalo se je namreč spet, da odkupna organizacija ni bila na mestu, da je odpovedala in da so zato ostale ogromne količine sadja neprodane. Šele v zadnjem hipu se je stanje nekoliko zboljšalo, a kljub temu ni bilo mogoče zajeti vseh nad 100.000 vagonov plemenitih jabolk in jih poslati na tržišče. Podobno je tudi z grozdom, ki je nekoliko obrodilo kot še nikoli, da je celo zmanjkala posoda za predelavo in hrambo žlahtnega grozdnega soka in kapljice.

Letos so se prvič pokazali uspehi agrotehničnih in drugih ukrepov v kmetijstvu. Pri tem ne mislimo na velike uspehe, ki so se pokazali ob sajenju raznih vrst hibridnih žit in koruze na poskusnih poljih, temveč tudi splošno. Tako je bilo ugotovljeno, da je bil letos kljub suši na državnih in združenjskih kmetijskih posevstvih, ki so obdelovala zemljo po novih metodah in s novimi sredstvi, višji kot lani, ki je veljalo kot klimatično izredno ugodno leto, dočim je bilo letošnje leto sušno. Tako je bilo letos na 350.000 ha površine, ki je bila zasejana s hibridno koruzo, toliko pridelka kot na 2.200.000 ha površine, kjer niso uporabljali modernih agrotehničnih sredstev. To pomeni, da za našo državo ni nepremagljivih ovir za povečanje kmetijske proizvodnje.

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

— 2 —

vestnik

SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

PRISPEVKI ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE ZA OSEBE POSLOVNO V GOSPODINSTVU S POLOVIČNO SLUŽBO

Plačane so bile določbe, ki urejajo zavarovanje prispevkov za osebe zaposlene v gospodinstvu s polovično službo. Če gre za istočasno delno zaposlen na več različnih delovnih mestih, plača eden izmed delodajalcev ali zavarovalni prispevek tudi v imenu ostalih delodajalcev, ki so s solidarno obvezani na plačilo zavarovalnega prispevka. Dolžni zavarni prispevek se računa na celotno prejemke.

Ker je določeno, da je treba za vsa delna služba, ne glede na njeno obsej, računati prejemke po določeni srednji višini, in sicer: za ženske do 1.500,- ali 2.000,- kot to zahteva posamezno delovno mesto, za moške 2.100,- ali 3.600,- je dolžan vsak delodajalec prispevati do vključno odstotek na srednjo konvencionalno plačo. Vzemimo na primer žensko, ki istočasno opravlja dve delovni službi v istem mestu, ki šteje preloščotost prebivalcev, vsak posamezni delodajalec je dolžan prispevati v vrednosti (162,75 plus 80,857 + 48,30 plus 295,05 lir), medtem ko bi bilo za šeststo samo ob srednji tedenski plači (162,75 plus 80,857 + 48,30) plačati v vrednosti 4.200,- ali tujemeljni prispevek enkrat 8 + 1 + 1 + 3, to je 13 lir skupno.

KRONIKA

OSVETNA ZVEZA ZA IZVAJANJE LONDONSKEGA SPORAZUMA
Na obnem zboru SPZ v Trstu so bili zahtevali naj oblasti pričnejo izvajati določbe londonskega sporazuma, s katerimi so bile zaželeno narodnostne in kulturne pravice tržaških Slovencev; urediti je bilo predvsem položaj slovenskih šol.

ENAKOPRAVNOST SLOVENSKIM
Tržaški poslanec Vidali je bil s komunističnimi poslanci iz Belgije, Beltramo in De Gromom, ki so med razpravo o proračunu ministrstva za prosveto, ki zahteva, da se uredi pravni in gnotni položaj slovenskim učnim jezikom, izjavil, da je v skladu s smislu enakosti vseh državljanov, poleg tega pa vlada zagotovi primerno strojno in kulturno izobrazbo bodočim študentom v okviru šolskih ustanov republik.

NOVI TRŽAŠKI ŽUPAN. Na drugi sešanki novih tržaških občin, ki so svetovalec bil s 30 glasovi izvoljen za župana krščanski demokrat Marij Franzl. Od 60 svetovalcev bilo prisotnih 59: »Liberalci C. urbonamenoma je bil odsoten. »Piccolo poroča, da je za Franzla verjetno postal tudi independentist Tolloy. Je demokratski svetovalec Verodolžni izvolitev za referenta (asessora), so komunisti in pristajali italijanskega socialnega gibanja demokratski zapustili dvorano. Verza je izvolil izvolitev, ker ga za to nalogo nameril novi župan.

JUGOSLOVANSKI TURISTI V TRSTU
Dan republike (29. nov.) pričel je v Trstu mnogo jugoslovanskih turistov. Med njimi prispe tudi večja skupina izletnikov iz vse Jugoslavije, ki jo organizira Putevi. V tej skupini se uvrstijo v Trstu več dni in nato odpotujejo še v Benetke bo 23 tisoč turistov. Samo nameščenec Narodne banke bo okoli 400. Prva skupina Beograd priske verjetno za 26. nov. Vsakemu udeležencu za Narodna banka na razpolago 12.000 lir.

STAVKA V TRSTU. Delavci in učbenici Delavskih zadrug so 8 t. m.

Turizem

TRISTICNE OLAJSAVE V ITALIJI
Dne 15. oktobra t. l. bodo uveljavljene nove turistične olajsave, ki jih dovolilo ministrstvo za Finance na področju turističnih organizacij. Zaradi večjega števila avtomobilov, prekrasnejše meje prehode je bilo treba odpraviti razne carinske formalnosti v zvezi z začasnimi uvozi, ki s katerimi potujejo tujci zasebni v Italijo. Nove olajsave zadevajo tudi vrsti oprostitve davka na prodajo za dobo treh mesecev, dalje izdajanje kuponov za bencin, ki se prodaja za nižjo ceno. Ob prestopu meje bodo italijanski cariniki izdajali turistični izkaznički, ki bodo brezplačna in bo nadomestovala dosežanje dokumente, ki so bili potrebni za prestop meje z vozilom. Izdajati izkazničke bodo obmejni cariniki, ki bodo zabeležili le evidentno število avtomobilov ali motorja s to izkaznički bo mogel turist tudi nabaviti v njih vzdolž velikih cest bencinske pome. Predvidevajo, da bo z uvedbo nove turistične izkaznice znatno olajšano tudi statistično ugotavljanje.

BRBRA TURISTIČNA SEZONA V JUGOSLAVIJI

Večini zavod za statistiko v Beogradu je objavil te dni podatke o razvoju turizma v 36 najvrednejših mestih, ki spadajo v poštev za turizem. Objavljene podatke o številu pronočitev turistov v prvih osmih mesecih tega leta prikazuje spodnja tabela. Razpadlo je oklepaj podatki za isto razdobje prejšnjega leta). Domači turisti v Portoržu 61.497 (39.532), Bled 99.555 (72.907), Bohinj 80.080 (41.096), Rogaška slatina 124.929 (100.220), Dobrna 73 (67.032), Opatija 154.004 (150.815), Primorje 157.333 (142.564), Crikvenica 471 (192.456), Makarska 126.672 (115.598), Rab 68.622 (57.167), Lovran 77 (40.325), Hvar 56.582 (62.869). — Motocicliste tujih turistov: Portoržo 61.497 (54.295), Bled 64.853 (36.580), Bohinj 8.850 (5.092), Rogaška slatina 14 (5.495), Dobrna 1.599 (1.807), Opatija 267.069 (216.368), Dubrovnik 117.124 (100.015), Crikvenica 76.405 (65.378), Makarska 26.844 (17.556), Rab 74.684 (50.124), Lovran 77.695 (57.827), Hvar 127 (17.113), Budva 7.482 (6.866).

Končno bo vsak izmed delodajalcev plačal skupno tedenski prispevek 301,55 lir namesto zneska 305 lir, ki je določen na znamnici. Če to pregledamo, lahko zaključimo, da vsaki izmed delodajalcev po prihrani tedenski 4,45 lir toda izgubil bo po eni strani ugodnost, da zadosti obveznostim z navadnim priljubljenjem predpisane znamnice, po drugi bi pa moral tako tedensko prispevati na določen odstotek (in že sama taksa na tek. poštni račun je 10 lir) in povrniti bi moral imeti še stike z drugimi osebami, da bi urejeval tako znatna plačila. Po vsem tem se nikakor ne izplača nobenemu delodajalcu, da bi se posluževal pravice do plačila enotnega zavarovalnega prispevka. Zato se razume, da bo vsak posamezni delodajalec imel posebno zavarovalno izkaznico na ime posameznega nameščenca ali nameščenke, zaposlene v gospodinstvskih delih pri njem s polovično službo.

SPREMEMBE PRISPEVKOV ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE
Generalni vladni komisar je z odločbo št. 75 z dne 29. oktobra 1958 raztegnil na Tržaško ozemlje veljavnost nekaterih zakonskih predpisov, ki jih izvajajo na ozemlju italijanske republike že od maja dalje in ki zadevajo višino prispevkov za socialno zavarovanje delavcev in nameščenec.

Tako je bil povišan prispevek za bolezensko zavarovanje za 1%. To povi-

šanje pa je predvideno samo za dobo enega leta, namreč do konca septembra 1959, ker teče povišek na plače in mezde, ki dosepejo v plačilo od 1. oktobra 1958 dalje.

Naslednji prispevki, ki gredo vsi v breme delodajalca, so pa z veljavnostjo od 1. oktobra 1958 dalje **znižani za 0,30%**:

— prispevek za obvezno zavarovanje proti neprostovoljni brezposelnosti od dosedanjih 2,90% na **2,60%**;

— prispevek, ki ga morajo plačevati delodajalci za dopolnitev zasluga industrijskih delavcev, od dosedanjega 1% na **0,70%** in

— prispevek za obvezno zavarovanje proti jetiki od dosedanjih 2,60% na **2,30 odst.** od skupnih prejemkov delavca ali nameščenca.

PRIJAVA VAJENCEV

Vsi delodajalci morajo prijaviti Uradu za delo imena vajencev, ki so dosegli poklicno kvalifikacijo in tudi takšne ki je v določenem roku niso dosegli in jih zato podjetje odpusti. To prijavo morajo delodajalci izročiti v roku desetih dni po preteku va-jenske dobe.

REGISTER ZA NEZGODE

Vsa podjetja, ki imajo zaposlene osebe, morajo voditi poseben register za nezgode. Ta register si morajo pre-skrbeti do 31. decembra tega leta.

BOLISE ZVEZE MED TRSTOM IN SREDNJO EVROPO

Na nedavnem zasedanju »Evropske konference za vojni red potniških vlakov« v Leipzig so uvedli nekaj sprememb voznega reda, ki zadevajo tudi promet med Trstom in zaledjem. Med drugim so na zasedanju, ki mu je predsedoval glavni ravnatelj švicarske železnice dr. Wichser, sklenili, da bo vsak dan potoval poseben voz naravnost iz Trsta čez München v Hamburg.

V prvi vrsti naj bi ta novost pritegnila več turistov v naše mesto. Poleg udobnosti, ki ji daje neposreden prevoz bo namreč odpravljen tudi dve in pol urno čakanje na nadaljnjo voze v Beljaku. Novi vozi red bo uveljavljen junija prihodnjega leta. Še prej bodo priključili Simplon-Orient ekspresu poseben voz, ki bo vozil direktno na relaciji Trst-Pariz in ki ga bo po-zneje nadomestoval voz na relaciji Reka-Calaix. Tem ugodnostim se bo pri-družil še prihranek časa, ko bodo na italijanskem ozemlju dokončali elektrifikacijo zadevne proge.

Pomorstvo

NAPOVEDANE LADJE JUGOLINIJE (Odhodi iz Trsta)

Proga Jadransko morje - Vzhod: Skopje 18. nov.; Romanija 21. nov.; Topusko 5. dec.

Proga Jadransko morje - Indija - Pakistan: Romanija 21. nov.; Velebit 28. nov.; Lovćen 15. dec.

Proga Jadransko morje - Ožine - Indonezija - Daljni Vzhod: Romanija 21. nov.; Radnik 10. dec.

Proga Jadransko morje - Severna Kitajska - Japonska: Radnik 10. dec.

Proga Jadransko morje - ZDA: Makedonija 15. nov.; Zadar 12. dec.; Slovenija 31. dec.

Proga Jadransko morje - Sev. Afrika: Hrvatska 25. nov.

Proga Jadransko morje - Španija - Severna Evropa: Pobjeda 15. nov. Hrvatska 25. nov.; Brastvo 20. dec.; Zadar 22. dec.; Slovenija 31. dec.

Proga Jadransko morje - Perzijski zaliv: Topusko 5. dec.

Proga Jadransko morje - Juž. Amerika: Vojvodina 21. nov.

Proga Jadransko morje - Dalmacija-Grčija (Jadranska Linjska Plovidba): Istra 18. novembra.

ke Marije Meneghini Callas, ki je po rodu Grkinja. Ta je v Dallasu prešla za vsak nastop v operi »Medea« po 10.000 dolarjev. Zato je odpovala pogodbo z newyorškim opernim gledališčem »Metropolitane«, kjer bi ji plačali za vsak nastop le 1.500 dolarjev. Nastopiti bi morala v operah »Machete« in »Traviata«. Dirigent »Metropolitane« je takoj najel namesto Callasove mlado dunajsko pevko Leonijo Rysanek, ki bo nastopila v operah »Macbeth«, »Aida« in »Don Carlos«. Kljub temu je prešla Callasova nove pogodbe za nastope v Clevelandu, Detroitu, Washingtonu, San Franciscu in Los Angelesu.

SLOVENSKA FILHARMONIJA V ITALIJI. Orkester, zbor in solisti Slovenske filharmonije iz Ljubljane so sedaj na 18-dnevem krožnem koncertnem potovanju po večjih italijanskih glasbenih središčih.

Pod vodstvom dirigentov S. Hubada in B. Leskovica nastopijo v Veroni, Bresci, Milanu, Modeni, Turinu, Genovi, Perugi, Aquli, Bariju, Tarantu, Palermu in Kataniji. Z orkestrom in zborom nastopajo tudi solisti Nada Vidmar, Sonja Hočevar, Janez Lipušček, Danilo Merlak in Samo Smerkolj. Izvajajo skladbe Brahmsa, Haydna, Orfa in Stravinskega. V Milanu so slovenski glasbeni umetniki nastopili v Verdijevi dvorani tamkajšnjega konservatorija. Milanski dnevnik »Il Corriere della Sera« poroča zelo laskavo o izvajanju sporeda in umetniški ve-ljavni nastopajočih sodelavcev Sloven-ske filharmonije.

SLOVENSKI PEVEC V LONDONSKI OPERI. Prvak zagrebške opere Josip Gostič, ki je začel svojo umetniško pot kot tenor ljubljanske Opere, je uspešno gostoval v londonskem opernem gledališču »Covent Garden«. Nastopil je v vlogi Samozvanca v operi »Boris Godunov«.

BEOGRAJSKA OPERA NASTOPI V BENETKAH. Beograjska Opera bo nastopila v začetku prihodnjega leta v benekškem opernem gledališču »La Fenice«. Spored obsega tri predstave opere »Knez Igor«. Dirigiral bo Oscar Danon.

KNJIGE

STOJAN PRETNAR: »Lo stato giuridico dell'impresa in Jugoslavia« (Pravni položaj podjetja v Jugoslaviji). Založil dott. A. Giuffrè, Milan. Gre za ponatis razprave, ki jo je napisal dr. Pretnar, profesor na pravni fakulteti v Ljubljani, za časopis »Rivista di Diritto Industriale«.

»NOVA PROIZVODNJA«, obzornik napredka v tehniki in gospodarstvu. Prejeli smo številko 2-3 letošnjega letnika tega strokovnega časopisa, ki izhaja kot glasilo Zveze društev inženirjev in tehnikov LR Slovenije v Ljubljani. Med številnimi razpravami sta v tej številki tudi sestavka ing. Rudi Kladnik: Osnove reaktorskih sistemov in inž. Samo Cermelj: Vtisi iz Franco-skih rudnikov.

»LES PROBLEMES DE L'EUROPE«. Prva številka te revije, ki jo izdaja Table rounde des problemes de l'Europe (Okrogla miza evropskih vprašanj) pod vodstvom bivšega francoskega ministrskega predsednika, je nedavno izšla. Kot sedež revije sta ome-njena Pariz in Rim. V Trstu stane številka 1800 lir, naročnina za Italijo pa 6000 lir.

»IL MERCATO COMUNE«. Izhaja v Milanu (Via A. Manzoni 30). Izšla je šesta številka. Časopis obravnava gos-podarska vprašanja v zvezi z Evrop-skim enotnim tržiščem. Letna naroč-nina 10.000 lir.

»KATALOG KNJIG« v lični opremi je izdalo Izdavaško podjetje »RAD« v Beogradu, ki se je posvetilo objav-ljanju popularno pisanih del iz najraz-ličnejših strok pa tudi iz leposlovja. Med prevodi iz slovenskega leposlovja so dela Cankarja, Finžgarja, Kersnik-a, Ingoliča, Jusa Kozaka itd. Zbirke založniškega podjetja RAD zajemajo tudi dela iz sociologije, filozofije in fizike.

Dr. VILKO VUČIČ: PRODUKTIV-NOST. Ljubljanska založba Nova pro-izvodnja je objavila zanimivo delo dr. Vilka Vučiča z naslovom Produktiv-nost. Avtor obravnava osnovne pojme, metode merjenja in ukrepe za izbolj-šanje organizacije dela.

DAVEK NA SMETI BODO POVI-SALI. Na pobudo prefekturnega ko-misarja dr. Mattucija je pokrajinski upravni odbor v Trstu sklenil, da se od 1. januarja 1959 povisa davek za odnašanje smeti. Sklep je bil sprejet z namenom, da bi vsaj deloma izbolj-šali finančni položaj oddelka za mesto-no čistočo. Za letošnje poslovno leto predvidevajo, da bo oddelek imel 354.444.000 lir primanjkljaja. Z novim poviskom naj bi zmanjšali primanjkl-jaj v prihodnjem letu za okrog 22 milijonov.

SATURNIA IN VULCANIA V DU-BROVNIKU. Med genoveško družbo »Italia« in Jugoslavijo je prišlo do spo-razuma, po katerem bosta v prihodnji turistični sezoni potniški ladji »Saturnia« in »Vulcania« na poti iz New Yorka pristajali tudi v Dubrovniku. To velja za naslednje odhode iz New Yorka: »Saturnia« 21. febr. 1959, »Vulca-nia« 20. marca, »Saturnia« 15. aprila, »Vulcania« 1. maja in »Saturnia« 22. maja 1959.

G. Avanzo Succ.

Podjetje ustanovljeno v letu 1886

T R S T
Trg CAVANA 7
Tel. 24-689
Corso Italia 17
Tel. 36-776

Inozemskim gostom nudimo posebne cene
Turisti, obiščite nas!

TVRDKA

Keržè

Ustanovljena leta 1866

Trst, Piazza S. Giovanni 1 - tel. 35-019

PECI TRAJNO GOREČE ZNAMKE »Z O R P A S«, »B O R N U M«, »K R E F F T« in PECI NA TEKOCI IN MESTNI PLIN. ELEKTRICNE PEČI Z VENTILIRANO TOPLOTO. ŠTEDILNIKE, ENOSTAVNE IN KOM-BINIRANE PRIZNANIH ZNAMK.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO!

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

Obiščite nas brezobvezno!

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

3x Bruslja v Ostende in Antwerpen

(Izvirno za »Gospodarstvo«)

Po enem tednu vrveža na bruselj-skih ulicah in celodnevnega kolovra-tenja po svetovnem mravljšču svetov-ne razstave se mi je skoraj vrtelo v glavi. Zato sem bil zelo vesel prilož-nosti, da si ogledam še nekaj belgijs-ke pokrajine. Če bi od Belgije videl najprej njene prostrane ravnine, bi bi-lo to po vsej verjetnosti kaj dolgočas-no vplivalo name. Tako se mi je pa zdelo vpravi idilično pomirjevalno. Ena-komerno valovita, z njivami in pašni-ki posejana pokrajina ima pod sivim nebom pastelne nianse, ki so še za našo sredozemsko jesen presive. Črno belo pisane krave nizozemske pasme se na kilometre pasejo brez staje in brez pastirja, verjetno celo poltete, če ne že celo leto. Radovedno se tu pa tam preko bočede žice ozirajo na av-toceste, ki v dveh krakih odhaja iz Bruslja, proti zahodu v Ostende in pro-ti severu v Antwerpen. Kljub sivini, ki je ležala čez avtoceste, pa je bilo o-zračje, ko smo se bližali obali Sev-morja, vedno bolj razgibano. Vpliv o-ceana je razgibal enakomerne oblake, ki so nas od časa do časa poškopili; izza njih je večkrat sončni pramen po-pestril barve in razgibal monotonijo. Po dobri uri prijetne vožnje, smo že nestrpno pričakovali, kdaj se bo pred nami pokazal ocean, tisto veliko mor-je v pravem pomenu besede, ki ti pri-kljuje v spomin vikinške roparje in Ili-senove drame. Toda cesta nas je polja-la naravnost v belo prostrano mesto in da nismo pravočasno zvedeli, bi se bi-li nenadoma znašli na ferryboatu, ki pelje v Dover.

RIBE OD RIBICA DO POTROŠNIKA

Takoj ko smo stopili iz avtomobila, je našo pozornost pritegnila pisana množica, ki se je drenjala na visokem pomolu. Predvsem sem se začudil, ka-ko nizko pod pomolom je ležalo sivo-zeleno morje, tako da so jambaori mo-tornih ribiških čolnov komaj segali čez pomol. Ko sem se spomnil, na široki ocean in na njegove plime in oseke ter seveda tudi na viharje, mi je bilo vse tako jasno. Na pomolu se je prerivala pisana množica mornarjev, ribičev, go-spodin in otrok ter seveda še dokajš-na gruča radovednežev. Pomol je bil podooben naši tržaški ribarnici. Tu se je trgovina z ribami razvijala na dokaj čuden način, a res od proizvajalca do potrošnika. RIBE naložene v posebnih košarah potegnajo na pomol kar na-ravnost iz ribiških čolnov, ki se zibljejo iz kakih deset metrov niže. To je gro-sistični del kupčije. Lastnik košare raz-vrste nekaj ploščatih rib v posebne vr-ste rešeto, in tako postavi ribe na pro-daj. Če mu niče ribe ne odkupi po za-hlevani ceni, premeša nekaj repov v košari in da v istem rešetu naprodaj zopet novo garnituro rib. In tako ve-dno znova. Pri tej, dražbi podobni kup-čiji, pa seveda ni nikjer videti nobene tehtnice in tudi nobenega cenika. Kot pri nas, se okrog polдне tudi tu kup-čija razgiba, da pridejo gosposdine in ribiči na svoj račun. Le poletni nalivi od časa do časa prekinejo kupčijo za nekaj minut, potem pa zopet posije sonce in vrvež se prične znova.

Ostende, kjer danes ne nalagajo še celih vlakov na ladje kot včasih, je še vedno tretje najpomembnejše belgijsko pristanišče in predstavlja menda naj-prikladnejša vrata v srednjo Evropo za angleške otočane. Za Belgijo pa je nekako središče severno morske oba-le, ki sega od De Panne na zahodu do Knokke na severu.

KOPALISCA BREZ SONCA
Cesta proti severovzhodu, po kateri smo se vozili, poteka v zatijšu peše-tilih dun, ki po vsej dolžini obale bra-nijo belgijsko nižino pred udorom o-ceana. Onkraj peščenega grebena, ki je porasel z redko stepsko travo, je še pomol, na katerem je še tu pa tam opaziti bunkerje in strojnična gnezda iz minule vojne. Pa tudi kopanje samo v Severnem morju te nekako spominja na izkrcanje v Normandiji. Verjetno ni morje vedno tako razburkano, a ko sem se v Blankenbergu odpravil na kopanje, je nedaleč od obale krožil pa-truljni čoln, na katerem sta bila dva moža z reševalnimi obroči in reševal-nimi jopiči. Tudi listek, ki si ga pri nas vreden dati osebi, ki ti odkaze ka-bino, moraš tu oddati onemu, ki te spusti v vodo na nekem določenem od-seku obale. Ta si potem z onimi iz pa-truljnega čolna z rumenimi zastavicami signalizira. Tako ti neprestano ne-kaj zvižgajo in mahajo z zastavicami, da imaš občutek, da si na paši, ne pa na kopanju. Čeprav o kakem pravem kopanju v takih razmerah ni moglo biti govora, sodijo vtisi, ki sem jih od-nesel od tam, med najlepše iz vse Bel-gije.

Tako se vzdolž vse, čez 50 kilometrov dolge severnomorske obale vrstijo bel-gijska obmorska letovišča, ki jih pa pravo sonce z jasnega neba le malo-čud obisje. Kljub temu so dokaj do-bro obiskana in imajo nekatera sko-raj mestni videz.

Na skrajnem severnem robu belgijs-ke obale leži veliko severnomorsko pristanišče Antwerpen. Razezta se ob veliki plovisni reki Seldi ter je kakih 50 milj oddaljen od prostega morja. Skupno z Amsterdamom, Rotterdamom in Gentom, predstavlja najpomembnej-ši kompleks pristanišč na svetu. Če-prav ima danes pristanišče v Antwerp-u na razpolago za nakladanje in raz-kladanje nad 65 km obale in pomolov, se je moralo v preteklosti boriti z ve-likimi težavami. Predvsem je kanal, ki veže Antwerpen in odprto morje po Seldi deloma na Nizozemskem ozem-lju in dokler ni obstajala carinska u-nija Benelux, so imeli Belgijci zaradi tega vedno prepire s svojimi nizozem-skimi sosedmi. Pa tudi raven vodne gla-dine oceana in Selde, ob kateri je pristanišče zgrajeno, nista enaki. Tako morajo vsako ladjo, ki prispe ali odide iz antverpskega pristanišča, spustiti med posebne zatvornice, kjer uravna-vajo razliko v vodni gladini, da lahko potem nemoteno nadaljuje svojo pot.

Kot je življenje v pristaniščih nepo-pisno živahno, čeprav se razezta na ze-lo veliki površini, tako se zde ulice, razen seveda glavnih avenij, na prvi pogled mrtve in zapuščene.

SPECIALIZIRANI OPTIKI • DOBAV-LJAMO NAJRAZNOVRNEJŠE FO-TOGRAFSKE IN KINEMATOGRAFSKE APARATE • SVETLOČUTNI MA-TERIAL ZA CRNO-BELO IN BAR-VNO FOTOGRAFIJO • LASTNI LABO-RATORIJ ZA CRNO-BELO IN BAR-VNO FOTOGRAFIJO.

Velika izbira specialnih aparatov za geodezijo — Sekstanti — Logaritemska računalna.

Prosrite svoje sorodnike v inozemstvu, da vam poklonijo fotografski aparat! DARIJNE PAKETE dobavljamo po najnižjih cenah. Pišite jim, naj se obr-nejo do nas in poslali jim bomo ka-taloge in cenike!

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

Trst - Trieste, Corso Italia 25
Telefon šte. 379-51, 376-52

3x Bruslja v Ostende in Antwerpen

pristanišče in predstavlja menda naj-prikladnejša vrata v srednjo Evropo za angleške otočane. Za Belgijo pa je nekako središče severno morske oba-le, ki sega od De Panne na zahodu do Knokke na severu.

KOPALISCA BREZ SONCA<

TRŽNI PREGLED

Italijanski trg

Na italijanskem trgu z mehko pšenico so bile sklenjene številne kupčije; cene so ostale neizpremenjene. Cene koruze so se začele dvigati. Normalno se razvija trgovanje z ječmenom, ovsom in ržjo. Dobro kvotirajo otrobi kakor tudi pogache in kombinirana krma za živinorejo. Cene moke za krmo se držijo krepko, izjema je sojina moka, ki se je pocenila za 300 lir pri stotu. Vinske cene so ustale. Trgovanje z olivnim oljem je živahno; cene so se za malenkost dvignile, ker sta ponudba in povpraševanje uravnovesena. Cene semenskega olja so ustale. Na trgu z živino ni bistvenih sprememb. Živinorejci so pripeljali na trg veliko število živine, ki je bila takoj razprodana. Cene surovih kož so se dvignile. Trg z zelenjavo in sadjem se razvija ugodno. Cene limon in pomaranč padajo. Miren je trg s suhim sadjem.

KAVA

TRST. Cene ocarinjene kave, pripravljene na tržaškem trgu: Kenya dark bean 1170 lir/kg; AP2 25-30% 1200; AP2 20-25% 1260; AP2 15-20% 1270; Sumatra Robusta 20-25% 1260; E.K.I. 1320; Madagascar Louillou Superior 1280; Mandehling Robusta 9-10% 1290; Mandehling 3-5% 1320; Congo Robusta 2 1310; Congo Robusta large bean 1360; Congo Robusta 3B 1325-1350; Congo Robusta 2B 1345; Congo Robusta 1A 1400; Giawa Wib 1450; Indonesia Liberica Plantation 1350; Victoria NY 7 good to large bean 1270; Pernambuco Caracolito 1340; Pernambuco old crop 1390; Honduras naravna »Crown« extrachoice 1420; Salvador Florida large bean 1540; Salvador Florida extra 1570; Moka Hodeidah 2 1350; Haiti XX 1410; Haiti XXX 1430; Haiti XXXXX 1475-1495; Columbia Medellin Excelso 1550; Mexico Maragogyne 1730; Guatemala Amateo Desola strictly hard bean 1620.

ZITARICE

MILAN. Mehka pšenica fina 6700 do 6800, srednje vrste 6250-6350, navadna 6050-6150; trda pšenica srednje vrste 8400-9000; pšenična moka tipa »0« 9700 do 11.300; krušna moka tipa »0« 8700-9100, tipa »1« 8100-8300; moka za testenine tipa »0« 8700-9200; pšenični zдроб tipa »0« 11.200-11.300, tipa »1« 10.800 do 11.000; pšenični otrobi 4000-4100; koruza fina 4900-5000, srednje vrste 4050-4150, navadna 3850-3900; inozemska koruza 4250-4350; koruzna moka extra 7000 do 7100; prvovrstna koruzna moka 5700 do 5800, srednje vrste 5000-5100; navadna 4500-4700; rž 5600-5700; inozemska rž 4300-4400; ječmen 5100-5200; inozemski ječmen 4500-4750; oves 3900-4500; inozemski oves 4250-4450; proso 4700-5000; inozemsko proso 4100-4200.

Neoluščeni riž: Arborio 8000-8600; Vialone 8100-8800; Gigante Vercelli 7800 do 8000; R. B. 8000-8100; Rizzotto 7500 do 7650; G. Rossi 7400-7600; Maratelli 7400-7500; Balillone 7100-7300. Oluščeni riž: Arborio 14.00-14.500; Vialone 15.200 do 15.800; Carnaroli 16-16.500; Gigante Vercelli 13.500-13.800; R. B. 12.800 do 13.000; Rizzotto 12.400-12.600; G. Rossi 12.100-12.300; Maratelli 12.200-12.400; Balillone 10.900-11.200; krajnje vrsta 10 tisoč 400 do 10.700.

ZIVINA

PADOVA. Klavna živina: voli I. 27-28.000, voli II. 22-24.000; krave I. 26-28.000, II. 21-23.000; junci in junice I. 30-32.000, II. 24-26.000; telci I. 50-53.000, II. 45-47.000; živina za rejo in vprežna živina: vprežni voli 23-25.000; vprežni junci 30-38 mes. stari 27-29.000, 12-24 mes. stari 29-31.000; junci 6-12 mesecev stari 30-38.000; krave mlekarice breje 120-150.000 lir glava; breje krave prave 110-140.000; telice 6-12 mes. stare 90-130.000; konji 22-25.000 lir stot; zrebca 30-34.000.

MILAN. Prašiči za rejo: prašički do 15 kg 460-480 lir/kg, 16-25 kg 460-480; suhi prašiči 40-50 kg 380-400, 51-60 kg 350-370; suhi prašiči 81-100 kg 350-360; prašiči za zakol: 180 kg 335, 150 kg 333, 120 kg 320 lir/kg; zaklani prašiči 160 kg 390, 130 kg 392, 100 kg 397 lir/kg.

KRMA

MILAN. Seno majske košnje 2800 do 3000 lir stot; otava 2700-29000; detelja 2500-2700; stlačena slama 1000-1100; pogache iz zemeljskih lešnikov 5300-5400; koruza 3850-4050; lanene pogache 5900 do 6000; moka iz zemeljskih lešnikov 4900 do 5000; kokosova moka 4150-4250; koruzna moka 3600-3700; lanena moka 5000-5100; moka iz soje 6600-6900.

PERUTNINA

MILAN. Živi piščanci extra 670-680 lir/kg, I. 620-650, II. 550-600; zaklani piščanci 700-825; inozemski zmznjeni piščanci: madžarski 490-600; žive kokoši 530-580; žive inozemske kokoši 450-500; zaklane kokoši 800; inozemske zmznjene kokoši 500-600; živi kopuni

700-750; žive pegatke 750-780; zaklane 900-950; golobi I. 750, zaklani golobi 850-950; žive pure 600-650, zaklane 750-850; inozemske zmznjene pure 500 do 600; živi purani 500, zaklani purani 650; inozemski zmznjeni purani 550; žive race 400-500, zaklane race 480-550; žive gosi 370-380, zaklane gosi 430-450; živi zajci 380-400, zaklani zajci s kožo 450-520, brez kože 480-580; danski zmznjeni zajci 500-520; sveža jajca I. 42-44, navadna 39-41; konservirana jajca 25-29; inozemska sveža jajca 21-29; inozemska konservirana 22-24 lir kos.

MLEČNI IZDELKI

MILAN. Maslo iz smetane 810 lir/kg; čajno maslo 890; sir grana proizv. 1956 810-850, proizv. 1957 730-760, svež 530 do 540; sbrinz svež 500-540, id. nad 3 mes. star 600-640; emmenthal svež 480-510; id. 3 mes. star 520-560; provolone svež 540-560, id. nad 3 mes. star 590-610; gorgonzola svež 330-350, id. postan 490-510; italicco svež 420-440, id. postan 480-490; taleggio in quartirollo svež 380 do 390, id. postan 480-490; crescenza svež 350-380, postan 440-460.

OLJE

IMPERIA. Olivno olje fino 470-475 lir/kg, id. extra 550-570; dvakrat rafinirano tipa »A« 490-495, tipa »B« 455-460; olivno olje 3-5% kisline 430-435, 5-8% kisline 420-425; olje iz zemeljskih lešnikov 380-385 lir/kg.

KONSERVIRANA ŽIVILA

MILAN. Dvakrat koncentrirana paradiznikova meza v skatlah 5-10 kg 115-120 lir/kg, v skatlah 500 g 135-140. Trikrat koncentrirana paradiznikova meza v skatlah 5-10 kg 130-135, v skatlah 500 g 150-155, v tubah 200 g 40-45 lir/tuba; olupljeni paradizniki 1200 g 110-120 lir/skatla, v skatlah 500 g 55-65 lir/skatla; grah v skatlah 500 g 180-200; fižol v skatlah 500 g 200-200; gobe v kisli 1650-1700; čebulice v kislu 200 do 245; tunina v olju 770-800; skuše 430-480; sardine v olju v skatlah 200 g: marioke 70-80, portugalske 85-90; polepnovka 550-580; marmelada v skatlah 5 do 10 kg 220-240, v skatlah 500 g 240-280; marmelada iz jabolk in sliv v sodih 170-180 lir/kg, v skatlah 5 kg 180 do 190 lir.

ZELENJAVI IN SADIJE

MILAN. Suh česen 130-170 lir/kg, korjenje 30-40; ohrovt 40-50; čebula 25-35; fižol Riviera 130-150; koromač 10-40; cvetača Verona 50; fižol 140-160; cikorijska s koreninami 40-60; krompir Bintje Bologna 22-25; bele gobe 400, drobne gobe 600-800; paradizniki 30-90; spinacija 80-100.

Grozde Isabella 30-50; kaki 30-50; hruske Kaiser extra 85-120; navadne 50-80; jabolka Delicious 40-100; Jonathann 30-50; kostanj navaden 30-70; kostanj marroni 80-140; limone 50-110 lir.

KOZE

MILAN. Krave do 30 kg 225-235, nad 30 kg 210-220; junci do 30 kg 275-285, 30-40 kg 225-235; volji 40-50 kg 180-190; teleta brez glave in parkljev do 4 kg

900-950, 3-6 kg 880-930, 6-8 kg 690-710; zrebata 360-390; konji 200-230; mezi 140-150; osli 100-110; jagnjeta z belim krznom 750-780, z drugobarvnim krznom 550-580; ovni 530-550; kozlički 26-31 kg 1850-1950, nad 31 kg 1900-1920; koze 780-800. Suhe kože iz čezmorskih dežel: Cordova Sierra 310-330; Buenos Aires americanos 385-400, id. 10-11 kg 28.000 lir stot, II. 19-20.000; bikli I. 26-350-360; Capo suhe 370-380; Capo osoljene 300-310; Addis Abeba do 8 funtov 371-380; kože iz angleške Somalije 8-12 funtov 500-520.

GRADBENI MATERIAL

PIACENZA. Pesek 400; debelejši pesek 600; gramoz opran in prečiščen 600 lir/kg; kram; meter; polna opeka navadna 10.000 lir 1000 kosov; štiriprekati vnotrski 8500; dvoprekati vnotrski 7 tisoč; strešniki marsejskega tipa vacuum 25.000; navadni strešniki 18.000.

POPER

GENOVA. Cene cif. Genova prvi takojšnji kmetij vkrcaju na viru proizvodnje: Beli poper vrste Mountok kg 290 hol. florintov za 100 kg (478 lir/kg); beli poper Saravak kg 276 šil. za cwt. (474 lir/kg); črni poper Tellicherry faq. 190 šil. za cwt. (326 lir); črni Malabar faq. 185 šil. za cwt. (317 lir); črni Saravak special grade faq. 172 šil. za cwt. (295 lir).

ČAJ

GENOVA. Ceylon B.O.P. navaden 3/8 šil. za funt (705 lir/kg), id. srednje vrste 3/11 šil. (753 lir), id. B.O.P. fin 5/6 šil. za funt (1057 lir), id. O.P. navaden 4/1 šil. (785 lir), id. srednje vrste 4/6 šil. (864 lir), id. fin 5/9 šil. (1105 lir); Formosa O.P. 2/6 do 3/6 šil. (480-673 lir); črn kitajski čaj 2-6 šil. (384-769 lir).

VOSEK IN MED

MILAN. Cene na viru proizvodnje, fco železniška postaja v Milanu: vosek za sveče 930-950 lir/kg, siriv Cava 1150-1200, gorski Riebeck 480-500, japonski 700-750, čisti vosek iz čebelnjaka 950-1000, naravni med 400 do 500 lir/kg.

KOZE

REGGIO EMILIA. Cene za surove kože po teži fco skladišče grosista: teleta do 3 mes. stara 720-750 lir/kg, 3-6 mes. 750-770, 6-8 mes. 630-640, 8-12 mes. 520-540, 12-20 mes. 380-400, 20-26 mes. 290-310, do 30 mes. 260-279; volovske kože do 40 kg 215-225, nad 40 kg 180-190; konjske 190-200; mezgove 125-130; oslovске 75-85; zaječje kože 90-100 lir za kg (suhlo blago).

KOSTI

ROVIGO. Cene v skladišču pri pobralcu: volovske kosti 900-1000 lir stot.

INTERFONI DOMAČE IZDELAVE

Novosadsko podjetje »Elektroakustika« je po zasnovi domačih inženirjev izdelalo prvi interfon domače proizvodnje. Interfone uporabljajo za notranje razgovore v obratih.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

	CHICAGO	15.10	29.10	12/11
Pšenica (stot. dol. za bušel)	194 7/8	193 1/2	195 1/2	195 1/2
Koruza (stot. dol. za bušel)	111 1/2	110 1/2	113 1/2	113 1/2
NEW YORK				
Baker (stot. dol. za funt)	28.50	30.—	30.—	30.—
Cin (stot. dol. za funt)	96.25	97.50	99.37	99.37
Svinec (stot. dol. za funt)	10.06	12.80	12.80	12.80
Cink (stot. dol. za funt)	11.—	11.—	11.50	11.50
Aluminij (stot. dol. za funt)	26.80	26.80	26.80	26.80
Nikelj (stot. dol. za funt)	74.—	74.—	74.—	74.—
Bombaž (stot. dol. za funt)	36.25	36.20	36.30	36.30
Zivo srebro (dol. za steklenico)	239.—	236.—	230.—	230.—
Kava (stot. dol. za funt Santos 4)	44.50	44.25	44.—	44.—
LONDON				
Baker (funt šter. za d. tono)	237 1/2	247 1/2	248 1/2	248 1/2
Cin (funt šter. za d. tono)	745.—	751.—	760.—	760.—
Cink (funt šter. za d. tono)	72 1/4	73 1/4	76 1/4	76 1/4
Svinec (funt šter. za d. tono)	75.—	75 1/4	76.—	76.—
SANTOS				
Kava Santos D (kruzejrov za 10 kg)	472.40	460.40	443.90	443.90

V zadnjem tednu ni bilo večjih sprememb glede gibanja cen surovin na mednarodnih trgih. Cena bakra je ostala na visoki ravni, čeprav je prenehala stavka v velikih rudnikih Severne Rodezije; prav tako se drži krepko cena čina, nekoliko čvrstjeje so cene kavčuka, bombaža in koruze.

ZITARICE

V Chicagu je cena pšenice v tednu do 7. nov. napredovala od 193 1/2 na 194 1/2 stotinke dolarja za bušel, cena koruze pa od 110 1/2 na 112 7/8 dolarja za bušel. V Chicagu so skok cen žitaricam pripisali zmagi demokratov pri zadnjih volitvah.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

V New Yorku je cena sladkorja ostala neizpremenjena; sladkor je notiral namreč 3,38 (teden prej 3,39) stot. dol. za funt. Kava se je v New Yorku v pogodbi »M« za malenkost podražila, in sicer od 46,70 na 47. Svet za izvajanje mednarodnega sporazuma je sklenil omejiti izvoz kave iz nekaterih držav-izvoznic. Te omejitve veljajo od 1. oktobra 1958 do 31. marca 1959. Poleg tega je bilo dogovorjeno, da se ustanovi stalna ustanova, ki naj bi nadzirala izvajanje dogovora glede omejevanja izvoza, da bi se cene ohranile čim bolj visoke. Na trgu s kakavom je bilo zelo živahno. V New Yorku je cena napredovala od 34,80 na 37,72 stot. dol. za funt. Na cene se vedno vpliva velika kupčija, ki jo je Brazilija sklenila s Sovjetsko zvezo. V Rusijo je prodala 1200 ton kakava.

VLAKNA

Cena bombaža je v New Yorku v tednu do 7. nov. ostala v bistvu neizpremenjena, saj se je dvignila samo za malenkost, to je od 36,30 na 36,35 stotinke dolarja za funt. Zanimivo je, da ni na borzo vplivala vest, da bo po zadnji cenitvi letos več bombaža v Ameriki kot lani. Amerika naj bi letos pridela 11.805.000 do 12.180.000 lb bombaža. Na dražbah v Avstraliji so prodajalci volne precej zahtevni. Pod vplivom teh vesti je cena v New Yorku za suint napredovala od 110 na

113,3 stot. dol. za funt; v Londonu je česana volna vrste 64's B napredovala od 90 na 92 1/2 penija za funt, proti izročitvi v decembru. V Franciji je cena napredovala od 940 na 945 fr. za kg.

KAVČUK

V New Yorku je cena kavčuka napredovala od 31 na 31,65 stotinke dolarja za funt.

KOVINE

Cena elektrolitičnega bakra je v New Yorku v tednu do 7. nov. napredovala od 29,49 na 30,11 stot. dol. za funt, čeprav je pretekli teden prenehala velika stavka v Sev. Rodeziji, ki je trajala 53 dni. Vse kaže, da ni dovolj blaga na trgu. Potrošnja je še vedno večja kakor proizvodnja. Računajo, da bo veliko povpraševanje po tej kovini trajalo še do konca leta. Položaja ni spremenil sklep angleške vlade, da prodaja 10.000 ton blokiranega bakra. Povpraševanje po bakru se je povečalo tudi zaradi poboljšanja gospodarskega položaja v Ameriki. V smislu mednarodnega sporazuma so države-izvoznice še vedno dolžne izvažati cin v omejenih količinah. Zato se cena čina drži. V zadnjem tednu je napredovala od 96 na 96,50 stotinke dolarja za funt. Čeprav se kvotacije činka in svinca niso spremenile, je položaj svinca močnejši. V New Yorku je cena svinca ostala neizpremenjena pri 15, cinka Saint Louis pri 11 stot. za funt, Antimon Lane do neizpremenjen pri 29 stotinkah dol. za funt, lito železo pri 67 dolarjih za tono, Buffalo pri 65,50, medtem ko je staro železo napredovalo od 42,50 na 42,82 dol. za tono; živo srebro 221-234 (76 funtov).

Cene barvastih kovin v Zah. Nemčiji dne 7. nov.: cin Duisburg 911-920 dol. za 100 kg; svinec osnovna New York 120,07, osnovna London 86-89,23; cink osnovna East St. Louis 101-106, osnovna London 84,26 do 85,54; elektrolitični baker za prevodnike 308,75 do 311,75, svinec v kablh 95-96; aluminij za prevodnike 232-235, medenina 227-234 dol. za 100 kg.

Vestnik KMEČKE ZVEZE

Tudi v naših krajih je potrebno namakanje

Preteklo soboto je bilo v Trgovinski zbornici v mestu Reggio Emilia zborovanje, na katerem so se strokovnjaki posvetovali o postopnem uvažanju namakanja v brdovitih predelih Emilije in Romagne. Za posvetovanje je dala pobudo Zveza diplomiranih agronomov. Odprta sta ga ministri Ferrari Aggradi in Medici.

K temu posvetovanju naj damo, da bi bilo treba tudi pri nas na Tržaškem kakor tudi na Goriškem in Beneškem temeljiteje proučiti vprašanje namakanja brdovitih površin. V preminjenih predelih ima zemlja pri nas zelo ugodno zemljiščno lego, toda pravi pogost nam pobere skoraj ves pridelek sušja. To velja seveda posebno za kraške predele. Trenutno je položaj takšen, da lahko mislijo na namakanje samo kmetje in vrtarji, ki svojo obdelano zemljo lahko spoji z vodovodi za pitno vodo, ti pa ne dajejo dovolj vode za uvedbo splošnega namakanja. Poleg tega je ta voda po zadnji podražitvi posebno na področjih trške občine izredno draga. Sprito črpnega položaja in nujnosti, da se naraščajočemu prebivalstvu zagotovi prehrana z živilci, ki bi jih ne bilo treba prevažati na velike razdalje, se bo treba čimprej lotiti vprašanja uvedbe splošnega namakanja naših vrtov in vseh obdelanih površin.

Kmet in vrtnar v novembru

Na travnikih: Branali bomo travnike zato, da zatremo na njih rastoči mah. Po travnikih lahko začnemo trositi gnojila. Odlično gnojilo za travnike predstavljajo kompost posebno, če smo mu ob pripravi dodajali živo apno in Thomasovo žlindro. Tudi gnojenje s Thomasovo žlindro se mnogo bolj izplača na travnikih kot na njivah.

Na polju: Spravimo vse pridele, ki so še ostali na njivi. Nadaljujemo z globokim oranjem njiv, ki so namenjene za spomladansko setev.

V vinogradu: Trte nabirajo že zadnje hrano za prezimovanje. Z obrezovanjem počakalo, dokler odpadajo listi. Sedaj okopavamo vinograd in ga gnojimo.

V kleti: Po prvem pretoku vina se vino čisti. Paziti moramo, da so sodi vedno polni do vrha.

V sadovnjaku: Na sadna drevesa postavimo lovinske paze. Po odpadanju listov obrezujemo sadna drevesa in pričnemo s zimskim škropljenjem. Pred škropljenjem moramo očistiti deblo in stare veje. Zato uporabimo železno šketo in strgalo.

V vrtu: Zasičimo zelenjavo pred morebitnimi slanimi, ki lahko nastopijo v tem času. Zasične preproge lahko napravimo s koruznico ali s trsticjem. V zadnjih letih se je močno razširila uporaba listov iz polietilena.

Jesensko in zimsko škropljenje

Kdo še ni videl kako se spomladi in poleti kodrajo breskovi listi? Listno kodravost breskev povzroča glivica Taphrina deformans, ki se naseli v listnem tkivu. Napaden list se grbadi in odebeli, postane usnjen, zgubi svojo značilno zeleno barvo in po krajšem času list odmrne. Če je napad zelo močan, se rastlina popolnoma ogoli in nato požene nove liste, toda pri tem se močno izčrpa. Se druga glivica napada sicer v manjšem obsegu liste in plodove breskev, to je Clasterosporium Carpophilum. Povzroča luknjicavost na listih koščičarjev in krastavost ter globoke razpoke na plodovih. Zadržna leta se je pojavila na breskvah še rak, ki napada posebno mlade vejice dreves. Glede zatiranja te bolezni nimamo še dovolj izkušenj, sicer, ni bolezen še močno razširjena.

Proti kodravosti in luknjicavosti škropimo prvič v novembru; celotno moramo namreč škropiti vsaj dvakrat ali trikrat. Prvič škropimo, ko so breskovi listi odpadli, drugič škropimo, preden se začne spomladanska rast. Za drugo škropljenje izberemo čas, ko se začne popki napolnjeni. V krajih, kjer so napadi bolj močni, opravimo še eno škropljenje, in sicer med že omenjenimi škropljenji. To škropljenje opravimo navadno v mesecu februarju.

Škropiti moramo natančno. Vsak kvadratni centimeter rastlinskega telesa mora biti natančno premočen škropivom. Škropimo je v mirnih dneh brez vetra. Škropljenje opravimo v poznih jutranjih urah in prenehamo pravčasno, da se škropilno posuši do večera.

KAŠNA SREDSTVA UPORABLJAMO

Zoper kodravost uporabljamo bakrena sredstva že dolgo. V začetku smo uporabljali samo borsko kislino, pozneje je prišlo v uporabo bakreno apno, nato še bakreni oksiklorid in druga podobna sredstva. Najobčajnejše sredstvo je vsekakor borska kislina, ki jo uporabljamo tudi za zatiranje peronosporne na trti in drugih glivičnih boleznih na drugih rastlinah. Za zimsko škropljenje breskev uporabljamo na-

vadno 3% borsko kislino. Kako pripravimo borsko kislino?

V veliko kad nalijemo 90 litrov vode. V njej stopimo 3,6 kg gašenega apna. V manjšo leseno posodo nalijemo 10 litrov vode in v tej raztapljamo kristalčke modre galice (3 kg). To raztopino zlijemo v sod in pri tem neprestano mešamo.

Zadržna leta so se pojavila še druga — sintetična — sredstva za zaščito rastlin pred kodravostjo. S temi sredstvi so strokovnjaki napravili že celo vrsto poskusov. Kot aktivno sredstvo vsebujejo Ziram (cinkov dimetilditiokarbamat) ali TMDD. Na trgu si lahko nabavimo ta sredstva pod različnimi imeni, kakor Pomarsol, Fukiassin ultra, Critico-Frutene, Sipcam ultra. Poskusi so pokazali, da so bili pri uporabi TMDD in Ziram doseženi mnogo boljši uspehi kot pri uporabi bors